

Fővárosi Munkaügyi Bíróság

21.M.5483/2005/9.

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság

Független Rendőr Szakszervezet (dr.Oláh Tamás jogtanácsos, 1388.Budapest, Pf.52.)
által képviselt

B J

felperesnek

Határőrség Országos Parancsnoksága (1525.Budapest, Pf.47.) alperes elleni

tanulmányi szerződés tárgyú munkaügyi perében meghozta az alábbi

í t é l e t e t

A munkaügyi bíróság felperes kereseti kérelmét elutasítja.

A bíróság kötelezi felperest, hogy 15 napon belül 20.000 (azaz Húszezer) forintot perköltség címén fizessen meg alperes részére.

Az eljárás illetékét az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye, melyet a kézhezvételtől számított 15 napon belül a Fővárosi Bírósághoz címezve, jelen bíróságnál lehet 3 példányban előterjeszteni.

A Pp.256/A.§.(1) bek. b.)-d.) pontjaiban felsorolt esetekben peres felek tárgyalás tartását kérhetik, illetve a fellebbezési határidő lejárta előtt előterjesztett közös kérelmük alapján a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálása kérhető.

I n d o k o l á s

A munkaügyi bíróság peres felek előadása, a kihallgatott tanúk vallomása és a becsatolt iratok alapján az alábbi tényállást állapította meg.

Felperes hivatásos szolgálati viszony 1991.óta áll fenn, 1998.május 1.napjától teljesített szolgálatot alperes Hivatalánál.

Peres felek 1998.szeptember 15 -én tanulmányi szerződést írtak alá, melyben felperes vállalta, hogy a Jannus Pannonius Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Karán oklevelet szerez, valamint azt is, hogy a képesítés megszerzését követően 4 évig a munkáltatónál dolgozik. A szerződés 5. pontja szerint a tanulmányi időre kifizetett költségterítés összegét köteles visszafizetni, ha:

c, munkavégzési kötelezettségének nem tesz eleget, munkaviszonyát önhibájából vagy

fegyelmileg megszüntetik,

d, munkaviszonyát a képesítés megszerzése után négy éven belül saját kérésére megszüntetik.

A tanulmányi szerződést szerződő felek a felperes kérésére többször módosították. A legutóbbi módosítás szerint a képzés befejezésének, a diploma megszerzésének határideje 2005.június 30. volt.

Alperes 2004.december 17.napján személyügyi beszélgetésre hívta felperest, melynek során közölték vele, hogy szolgálati viszonyát átszervezésre hivatkozással, 2005.január 31.napjával meg fogják szüntetni. Alperes a beszélgetést követően felajánlotta felperes részére, hogy – jogviszonya fenntartása mellett - a Soproni Oktatási Központban teljesítsen szolgálatot, melyet felperes elfogadott.

A munkavégzés során azonban felperes tapasztalta, hogy új szolgálati helyére lakhelyéről nehezen tud bejárni, ezért 2005.február 1.után más testületnél próbált munkahelyet találni.

Felperes néhány hét elteltével a BRFK-nál talált üres állást, ezért 2005.március 9-én kérte a rendőrséghez való áthelyezését.

Egy héttel kérelme benyújtása után felperes megbeszélést folytatott K I alezredessel, akitől azt a tájékoztatást kapta, hogy engedélyezni fogják az áthelyezését. 2005.április 13-án felperes leszerelt alperesnél, a leszerelőlapon azt tüntették fel, hogy tartozása nincs.

Az iratot felperes leadta alperes személyügyi osztályán, B A őrnagynak. Felperes munkatársa -a személyzeti osztály vezetőjének kérésére – megállapodást készített elő, melyben peres felek közös megegyezéssel a tanulmányi szerződést felbontották volna. Az iratot felperes aláírta.

A felperes áthelyezési parancsa ekkor már alá volt írva, de még nem hatályosult.

A tanulmányi szerződés megszüntetése tárgyában B A megkereste Z S ezredest, alperes Humán Főosztályának vezetőjét, aki alperes parancsnokához terjesztette elő felperes ügyét. Alperes parancsnoka úgy döntött, hogy – az összeg nagysága miatt - nem tekint el a felperes visszafizetési kötelezettségétől.

2005.április 14-én B A telefonon tájékoztatta felperest, hogy a tanulmányi szerződésből származó díjat felperesnek vissza kell fizetnie, attól alperes nem tekint el.

Felperes a tárgyban beszélt Z S ezredessel is, aki szóban is tájékoztatta felperest visszafizetési kötelezettségéről, felajánlva, hogy a helyzet megoldása érdekében függesszék fel az áthelyezését. Felperes ettől azonban elzárkózott.

A felperes áthelyezése 2005.április 16-i hatállyal megtörtént, az ORFK vezetője felperest rendőr őrnaggyá kinevezte.

Alperes 2005.június 15-én kelt H-468-2/2005.határozatával 947.727 Ft képzési költség visszatérítésére kötelezte felperest a tanulmányi szerződés 5.c)pontja alapján, tekintettel arra, hogy felperes munkaviszonya alperesnél önhibájából megszűnt, mivel kérelmére 2005.április 15-i hatállyal áthelyezésre került a Rendőrség állományába.

Felperes a határozat ellen fellebbezéssel élt, melyet a Belügyminiszter 12-13173/2005.sz. határozatával elutasított. Indokolásában kifejtette, hogy a felperes önhibájából történő

szolgálati viszony megszüntetésnek tekintendő minden olyan eset, amikor a jogviszony megszüntetése a munkavállaló akaratára, magatartására vagy személyében rejlő körülményre vezethető vissza. A határozat szerint alperes Parancsnoka az elévülési időn belül jogosult volt a korábbi szolgálati viszonyból származó igény érvényesítésére.

Felperes 2005.október 20.napján érkeztetett kereseti kérelemmel fordult a munkaügyi bírósághoz, melyben alperes H-468-2/2005., illetve a Belügyminiszter 12-13173/2005.sz.a képzési költség visszatérítésére kötelező határozat hatályon kívül helyezését kérte. Indokolása szerint a megtérítési kötelezettség kizárólag akkor merülhet fel, amennyiben a szolgálati viszony a Hszt.62.§.(1)bek.-ben meghatározott okból szűnik meg. Felperes esetében azonban a szolgálati viszony változatlanul fennáll, hiszen a Hszt.60.§.(2)bek.-e alapján a hivatásos állomány áthelyezett tagjának szolgálati viszonyát folyamatosnak kell tekinteni.

Felperes nem fogadta el alperesnek a panaszt elutasító határozatban foglalt érvelését, miszerint az áthelyezés a szolgálati viszony megszüntetésének speciális esete. A Hszt.53.§.-a taxtatívan felsorolja a szolgálati viszony megszüntetésének eseteit, melyek között az áthelyezés nincs nevesítve.

Felperes álláspontja szerint a tanulmányi szerződés rendelkezése szerint megtérítési kötelezettsége akkor áll fenn, ha munkaviszonyát önhibájából szünteti meg, jelen esetben azonban az áthelyezésre a szolgálat érdekében került sor.

Felperes kereseti kérelmében kifogásolta azt is, hogy alperes visszafizetés iránti igényét a szolgálatteljesítés utolsó napján határozati formában kellett volna közölni, melyet elmulasztott. A határidő elmulasztása, véleménye szerint, jogvesztéssel járt.

Ezen túlmenően felperes álláspontja szerint a visszatérítésre kizárólag a felperes állományilletékes parancsnoka, Budapest Rendőr-főkapitánya kötelezhette volna őt, alperes parancsnoka nem.

Felperes hivatkozott arra is, hogy alperes rendeltetésellenesen gyakorolta jogát vele szemben, miután visszafizetési kötelezettségére csak az áthelyezést megelőző napon, az összegszerűség megjelölése nélkül hívta fel felperes figyelmét.

Felperes alperes követelésének összegszerűségét nem vitatta.

Alperes felperes kereseti kérelmének elutasítását kérte, álláspontja szerint jogszabályszerű határozatot hozott, felperest határidőben, alappal kötelezte a tanulmányi támoogatás visszafizetésére. Alperes vitatta, hogy rendeltetésellenesen gyakorolta jogát felperessel szemben, mert jogainak csorbítására alkalmas magatartást nem tanúsított.

Felperes kereseti kérelme nem megalapozott.

A munkaügyi bíróság eljárása során megállapította, hogy felperes szolgálati viszonya alperesnél – kérelmére - áthelyezés folytán megszűnt.

A Hszt. az alábbiak szerint rendelkezik:

60. § (1) A hivatásos állomány tagja beleegyezése esetén - az érintett miniszterek által meghatározott feltételek mellett - rendfokozatának megtartásával más fegyveres szervhez áthelyezhető.

(2)A hivatásos állomány áthelyezett tagjának a szolgálati viszonyát folyamatosnak kell tekinteni.

62. § (1) Ha a szolgálati viszony méltatlanság miatt, továbbá az 53. § b), e)-f) vagy az 59. § (1) bekezdésének b) és d) pontja alapján az oktatási intézményben kötelező tanulmányi időnél rövidebb idő alatt szűnt meg, a tanulmányokhoz nyújtott támogatások közül a hivatásos állomány volt tagja köteles megtéríteni a pénzbeli juttatásokat, a természetbeni ételmezés értékét, valamint a megállapított, de meg nem fizetett tandíjnak azt a hányadát, amelyet a felsőoktatási intézményben a szociális és tanulmányi kedvezmények mellett is meg kellett volna fizetni. Ez a kötelezettség terheli a hivatásos állomány tagját akkor is, ha a próbaidő alatt szűnik meg a szolgálati viszonya.

(2) Amennyiben a hivatásos állomány tagja a tanulmányi szerződésben meghatározott kötelező szolgálati időtartamnak egy részét nem töltötte hivatásos szolgálatban, megtérítési kötelezettsége ezzel arányos.

(4) A hivatásos állomány tagja köteles teljes mértékben megtéríteni a 74. § szerint megkötött tanulmányi szerződés alapján részére kifizetett tanulmányi támogatás összegét, ha a szolgálati viszonya a szerződésben meghatározott idő előtt az (1) bekezdésben felsorolt okból szűnt meg.

Nem osztotta a bíróság felperes álláspontját, mely szerint a felperes megtérítési kötelezettsége – a szolgálati viszony folyamatosságára tekintettel – nem áll fenn. Nem vitathatóan felperes hivatásos szolgálati viszonya folyamatos maradt, azonban felperes az egyik testülettől, áthelyezéssel másik fegyveres testülethez került, tehát a szolgálati viszony egyik alanya megváltozott.

Az áthelyezésre a felperes kérelmére került sor, az a felperes személyére, akaratára, magatartására vezethető vissza, így ilyen értelemben a jogviszony megszűntetése a tanulmányi szerződés 5./c.pontjában megjelölt felperesi önhibából történt.

Felperes szolgálati viszonya tehát a Határőrséggel megszűnt, alperes vezetője pedig jogszerűen rendelkezhetett a tanulmányi költség visszaköveteléséről. Alaptalan felperes álláspontja, mely szerint a Határőrségnél felmerült költség visszafizetésére a felperes jelenlegi, a Rendőrségnél szolgálatot teljesítő állományilletékes parancsnoka lenne jogosult.

Nem fogadta el a bíróság felperes következtetését, mely szerint alperes igényét a jogvesztő határidőn túl érvényesítette, miután az alperesnél történt szolgálatteljesítés utolsó napján részére átadott igazoláson tartozás nem került rögzítésre. A munkáltatói igazoláson a tartozás feltüntetésének elmaradása jogvesztést nem eredményez, alperes a tanulmányi szerződésből származó támogatás visszafizetését az elévülési időn belül követelheti.

A bíróság nem találta megalapozottnak felperes hivatkozását, mely szerint vele szemben alperes rendeltetésellenesen gyakorolta jogait, mivel az áthelyezést közvetlenül megelőző napon tájékoztatta őt visszafizetési kötelezettségére.

A Hszt.5. § (1) bek.szerint szolgálati viszonnal kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket a rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni, illetve teljesíteni.

(2) A jog gyakorlása különösen akkor nem rendeltetészerű, ha az mások zaklatására, jogos érdekének csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségének korlátozására, lehetséges véleménynyilvánításának elfojtására irányul, vagy erre vezet.

(3) A kötelezettség teljesítése különösen akkor nem rendeltetészerű, ha az indokolatlan érdek- vagy jogsérelemet okoz.

A bíróság álláspontja szerint alperes magatartása nem okozott felperesnek érdeksérelemet. A felperes áthelyezése kezdeményezésekor tisztában volt azzal, hogy érvényes tanulmányi szerződése van alperessel. Nem vitásan ekörben felperes olyan tájékoztatást kapott, hogy a visszafizetési kötelezettségétől alperes eltekint, azonban

alperes Parancsnoka utóbb másként rendelkezett. A felperesnek számítani kellett arra, hogy az alperesnél megkötött tanulmányi szerződésből származó támogatás összegét alperes követelni fogja vele szemben, amennyiben a munkáltató költségén megszerzett tudást felperes nem alperesnél fogja alkalmazni. Alperes a felperest fizetési kötelezettségére még az áthelyezési intézkedés hatályosulása előtt figyelmeztette, lehetőség lett volna annak felfüggesztésére, ezzel azonban felperes nem kívánt élni.

Fentiekre tekintettel a munkaügyi bíróság megállapította, hogy alperes jogszerűen, jogvesztő határidőn belül, az arra illetékes személy útján rendelkezett felperes fizetési kötelezettségéről, ezért a bíróság felperes kereseti kérelmét elutasította.

Felperes a Pp.78§.(1)bek.-ben foglaltak alapján köteles alperes perkötségének megfizetésére.

A per tárgyi költségmentessége folytán a pereszes felperes helyett az eljárás illetékét a 6/1986.(VI.26.) IM.rendelet 13.§.(1) bekezdése és a 14.§.szerint az állam viseli.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp.233.és 358.§-ai biztosítják.

Budapest, 2006. november 20.

Sztrádáné dr.Majercsik Erika sk.
a tanács elnöke
az aláírásban akadályozott Kovács Péterné és
Braun Ferencné ülnökök helyett is

A kiadmány hitelesítő

A FŐVÁROSI BÍRÓSÁG
mint másodfokú bíróság
55.Mf.630.420/2007/12.

FŐVÁROSI MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG	
ÜGYSZÁM KEZDŐIRATON:	
ÉRK:	2008 -07- 2 9
MELLÉKLET:..... KÖZTÖK:.....	
ÜGYSZÁM: LITÓIRATON:	

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság

Független Rendőr Szakszervezet (1133. Budapest, Visegrádi u. 116., levelezési cím: 1388. Budapest, Pf. 52., ügyintéző: Dr. Oláh Tamás jogtanácsos) által képviselt

B J

felperesnek,

ORFK Hivatala Jogi Főosztály Képviselési Osztály
által képviselt

Országos Rendőr-főkapitányság (1139. Budapest, Teve u. 4-6.) - mint a Határőrség Országos Parancsnoksága jogutóda - alperes ellen,

tanulmányi szerződésen alapuló fizetési kötelezettség alóli mentesülés iránti perben a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 2006. november 20. napján kelt **21.M.5483/2005/9.** sorszámú ítélet ellen a felperes 10. sorszámú fellebbezése folytán meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, a Határőrség Országos Parancsnoka H-468-2/2005. számú, 2005. június 15-én kelt Határozata szerinti **947.727,- (Kilencszáznegyvenhétezer-hétszázhuszonhét)** forint képzési költség visszatérítésének megfizetése alól a felperest mentesíti.

Az eljárás illetékét az állam viseli.

Kötelezi az alperest, hogy a felperesnek 15 napon belül fizessen meg **30.000,- (Harmincezer)** forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította és a felperest 20.000,- Ft perköltségben marasztalta.

Indokolása szerint a hivatásos szolgálati jogviszonyban álló felperes 1998. május 1-től teljesített szolgálatot a Határőrség Országos Parancsnoksága Hivatalánál. A felperes a munkáltatóval 1998. szeptember 15-én kötött tanulmányi szerződést, amelyben vállalta, hogy

a Jannus Pannonius Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Karán oklevelet szerez, a képesítés megszerzését követően mindvégig a munkáltatónál dolgozik. A szerződés 5./ pontja szerint a tanulmányi időre kifizetett költségtérítés összegét köteles a felperes visszafizetni, ha a munkavégzési kötelezettségének nem tett teleget, munkaviszonyát önhibájából, vagy fegyelmileg megszüntetik (c. pont), munkaviszonyát a képesítés megszerzése után négy éven belül saját kérésére megszüntetik (d. pont). A tanulmányi szerződést a felek többször módosították, a diploma megszerzésének határideje az utolsó módosítás szerint 2005. június 30-ában került meghatározásra. A felperes által betöltött beosztás 2005. januárjában megszüntetésre került, a felperes vállalta, hogy a szolgálatát a továbbiakban a Soproni Oktatási Központban fogja teljesíteni. A munkavégzés során azonban a felperes tapasztalta, hogy az új szolgálati helyére a lakóhelyéről nehezen tud bejárni, ezért 2005. február 1-jén után más testületnél próbált munkahelyet találni magának. 2005. március 9-én kérte a felperes a rendőrségre való áthelyezését, amely kérelmének a munkáltató eleget tett és ennek megfelelően került aláírásra az áthelyezési parancs, a felperes leszerelése a munkáltatónál 2005.április 13-án történt meg. A tanulmányi szerződés tárgyában a felperes áthelyezési parancsának hatályosulását megelőzően döntött a parancsnok arról, hogy nem tekint el a felperes visszafizetési kötelezettségétől. A felperes ezen közlést követően sem kérte az áthelyezése felfüggesztését, az áthelyezésre 2005. április 16-i hatállyal került sor. A Határőrség 2005. június 15-én kelt Határozatával kötelezte a felperest a 947.727,- Ft képzési költség visszatérítésére a tanulmányi szerződés 5.c. pontjára hivatkozva. Az elsőfokú bíróság bizonyítás eredményeképpen állapította meg, hogy a felperes képzési költség visszatérítési kötelezettsége a megkötött tanulmányi szerződés alapján fennáll, mert a felperes hivatásos szolgálata bár folyamatos maradt az áthelyezést követően, azonban a szolgálati viszony egyik alanya megváltozott. A Határőrség Országos Parancsnoksága tekintetében a felperesi jogviszony megszüntetése a tanulmányi szerződés 5.c.) pontjában megjelölt módon, felperes önhibájából történt, mert az áthelyezést a felperes kérte és ez a felperes személyére és akaratára, magatartására volt visszavezethető. Megállapította a bíróság, hogy a munkáltató rendeltetésszerűen gyakorolta a jogait, a Hszt. 5.§-ának rendelkezéseit nem sértette meg, a magatartása a felperesnek érdeksérelmet nem okozott. A felperesnek számítania kellett arra, hogy a tanulmányi szerződés szerinti támogatás összegét a munkáltató követelni fogja vele szemben, amennyiben a munkáltató költségén megszerzett tudást a felperes nem ott alkalmazza. Erre a körülményre a munkáltató a felperest még az áthelyezés intézkedés hatályosulása előtt figyelmeztette, a felperes ennek ismeretében döntött arról, hogy a BRFK-hoz kerüljön áthelyezéssel. A felek között ennek megfelelően hatályosult a Hszt.60.§-a, illetve a Hszt. 62.§.(1). (2) , és (4) bekezdése.

Az ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel, kérve az ítélet megváltoztatását és felperes keresetének helyt adást. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen tárta fel, azonban abból helytelen jogi következtetést vont le. A tanulmányi szerződés körében az önhiba fogalmát a Hszt.62.§-a szerinti megtérítési kötelezettség tartalmából lehet levezetni, amely jogszabályi rendelkezés taxatívén határozza meg, hogy mely esetekben áll fenn a hivatásos állomány tagjának a megtérítési kötelezettsége. A jogszabály által meghatározott esetek felelnek meg a hivatásos állomány tagja önhibájának, egyéb esetekben az önhiba fogalmilag kizárt, a Hszt.62.§. rendelkezései tágítóan nem értelmezhetők. Az önhiba fogalmát a jogszabályok nem határozzák meg, és a tanulmányi szerződés sem ad ebben iránymutatást. Nem lehet az önhiba fogalmi körébe sorolni azt, ha a hivatásos állomány tagját a szolgálat érdekében helyezik át, még akkor sem, ha ezt az érintett maga kezdeményezi. A bizonyított adatok szerint az átadó és fogadó szerv között szolgálat ellátásának érdekében tekintettel megállapodás jött létre az áthelyezésre, ezért már nincs is annak jelentősége, hogy az áthelyezést ki kezdeményezte. Vitatta azt az ítéleti

megállapítást, hogy az áthelyezéssel a szolgálati viszony alanyai megváltoztak volna, illetőleg, a szolgálati jogviszony megszűnésének esete lenne megállapítható. Kérte figyelembe venni, hogy a Határőrség Országos Parancsnoka az írásbeli felszólításkor már nem volt a felperes állományilletékes parancsnoka, így nem volt jogosult a visszatérítésre való felszólításra, arra Budapest Rendőr-főkapitánya lett volna jogosult. (20/1997.BM. rendelet 7.§.(7) bekezdés.) Fenntartotta az érvelését, hogy a rendeltetésszerű joggyakorlás megsértése megvalósult, mert az áthelyezést közvetlenül megelőzően közölték a felperessel a visszatérítési kötelezettséget, továbbá egyedül a felperessel szemben alkalmazták az ilyen irányú visszatérítési kötelezettséget. Mindezen túl hivatkozott arra, hogy a tanulmányi szerződés körében végrehajtott személyzeti intézkedések nem feleltek a 44/1999. (VIII.4.) ORFK intézkedésnek sem. (az intézkedés 4./ pontja lenne irányadó, amely a szolgálati érdekében megvalósult áthelyezést szabályozza.)

Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, lényegében helyes indokai alapján. A fellebbezési érveléshez kapcsolódóan vitatta, hogy a Határőrség Országos Parancsnoksága és a felperes között megkötött tanulmányi szerződésre, illetve az abból fakadó visszatérítési kötelezettségre a rendőrség tekintetében irányadó ORFK intézkedés lenne alkalmazandó. Az alperes bejelentette, hogy 2008. január 1-től jogutódlás állt be, és ehhez kapcsolódóan érvelt azzal, hogy a Határőrséggel megkötött tanulmányi szerződésből eredő követelés az ORFK-ra mint jogutódra szállt át. Ezen követelés csak akkor vált volna okafigyottá a felperesre nézve, ha a felperes az ORFK állományába teljesítené a szolgálatot. A felperes azonban a BRFK-hoz kérte magát áthelyezni és a Határőrségnél a saját kérelmére ilyen módon szűnt meg a jogviszonya.

A felperes fellebbezése alapos.

A Fővárosi Bíróság mindenekelőtt azt rögzíti ítéletében, hogy az alperes személyét érintő jogutódlás az alapján volt megállapítható, hogy a Rendőrségi törvény módosításáról szóló 2007.évi XC.törvény 29.§-a szerint 2008. január 1-től a Határőrség általános jogutódja a Rendőrség. A 329/2007. (XII.13.) Kormányrendelet 14.§.(2) bekezdés k.) pontja értelmében a Határőrség megszűnt szerveinél bármely foglalkoztatási jogviszonyban álló személy tekintetében a foglalkoztatási jogviszonyból származó, a munkáltatót megillető jogok és terhelő kötelezettségek vonatkozásában a Határőrség Országos Parancsnokságának jogutódja az Országos Rendőr-főkapitányság. A másodfokú bíróság ezen jogszabályi rendelkezések és a felek kérelmére állapította meg az alperes személyét érintő jogutódlást, és határozta meg, hogy az alperes továbbiakban az Országos Rendőr-főkapitányság.

A Fővárosai Bíróság az ítélet felülbírálata során megállapította hogy az elsőfokú bíróság döntésében helyesen állapította meg az irányadó tényállást amelyet másodfokú bíróság a már elsőfokú eljárásban igazolt adatok, valamint a fellebbezési tárgyaláson benyújtott okiratok alapján az alábbiakkal egészített ki:

A perirat része a felperes 2005. március 9-re keltezett áthelyezési kérelme, amelyet a Soproni Oktatási Központ vezetője útján terjesztett elő a Határőrség Országos Parancsnoksága felé. Ebben fogalmazta meg felperes azt a kérését, hogy engedélyezzék számára a Budapesti Rendőr-kapitányság állományába történő áthelyezését. Ezt a kérelmét a Soproni Oktatási Központ vezetője javasloán írta alá.

2005. április 12-re keltezett az „Áthelyezés hivatásos szolgálati viszonyban” megnevezésű okirat, amely a Határőrség Országos Parancsnoka 204-474/2005. sz. személyi állományra

vonatkozó parancsát jelentette. E szerint: „A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 60.§., valamint a 9/1997.(II. 12.) BM. rendelet 15 §. alapján 2005. év 04. hó 16. napi hatállyal Szolgálat érdekében áthelyezem a Határőrség Országos Parancsnokság / Központi Irányítású Háttérintézmények (területi besorolású) / Soproni Oktatási Központ (Képzési Osztályvezető alárendeltségében) / Továbbképzési Alosztály szolgálati helyről Budapesti Rendőr-főkapitányság szolgálati helyre. Új szolgálati viszonyában történő kinevezésről külön parancsban történik intézkedés. „

Az Országos Rendőr-főkapitányság vezetője a 005/637. sz. személyi állományra vonatkozó Parancsában rendelkezett arról : „Kinevezem - kérelmére – a Hszt. 60.§. alapján, a Határőrség Országos Parancsnoka parancsával áthelyezett Borbély József hőr őrnagyot 2005. április 16-i hatállyal rendőr őrnaggyá a BRFK Hivatala, Titokvédelmi, Ügykezelési és Kártérítési Osztály Titokvédelmi és Ügykezelési Csoport állományába- a BRFK Bűnügyi Szervek Titkárság betöltetlen kiemelt főelőadói beosztás terhére - kiemelt főelőadónak.”

Felperes előadása és a perben meghallgatott tanú vallomásaival igazolt, hogy 2005. április 14. napján Zakor Sándor hőr ezredes Humán Főosztályvezető szóban tájékoztatta a felperest arról, hogy a bár a rendőrséghez történő áthelyezéséhez a Határőrség Országos Parancsnoka hozzájárul és az erről szóló parancsot aláírta, azonban a felperes jogi tanulmányainak végzéséhez a Határőrség által kifizetett tanulmányi költség visszafizetésétől a parancsnok nem tekint el. A visszatérítéssel érintett összeg kiszámítása folyamatban van, a felperes a visszafizetési kötelezettségről a későbbiekben a határozatot is meg fogja kapni. A felperes a Humán Főosztályvezető szóbeli tájékoztatását tudomásul vette, azonban a 2005. április 16- val hatályba lépő áthelyezésétől nem tekintett el. A szóbeli megbeszéléstől készült írásbeli tájékoztatót a Határőrség Humán Főosztályvezetője 2005. április 14-én elkészítette, ennek megküldésre csak 2005. április 18-án került sor. (4.sz. jkv. alperesi nyilatkozata szerint)

A peres felek már az elsőfokú eljárás során nyilatkoztak arról, hogy az 1998. szeptember 15-én megkötött tanulmányi szerződés több ízben módosítására került. A hivatkozott módosításokat a fellebbezési eljárásban csatolta az alperes, melyekből az volt megállapítható, hogy mind az 1999. július 8-ra, mind a 2001. március 6-ra, mind a 2004. augusztus 5-re keltezett tanulmányi szerződés módosítása kizárólag a tanulmányi szerződés 1./ pontjában foglaltakat módosította, az egyetemi diploma megszerzésének időpontját jelölte meg mindig újjól, így a 2004. augusztus 5-i tanulmányi szerződés módosítás szerint a munkavállalónak az egyetemi diplomát 2005. június 30. napjára kell megszereznie.

A Fővárosi Bíróság a fentiekkel kiegészített elsőfokú ítéleti tényállást tekintette irányadónak és alapította arra döntését. A másodfokú bíróság a kiegészített tényállás alapján nem értett egyet az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és az abban kifejtett jogi érveléssel az alábbiakra figyelemmel.

A bizonyított tényállás szerint a Határőrség Országos Parancsnoka a 2005. június 15-re keltezett, képzési költség visszatérítésére vonatkozó Határozatában a visszatérítés jogi alapjaként az 1999. szeptember 15-én megkötött, valamint a 2004. augusztus 5-én módosított tanulmányi szerződés 5.c.) pontjára hivatkozott azzal, hogy a felperes munkaviszonya a Határőrségnél önhibájából megszűnt, mert kérelmére 2005. április 15-i hatállyal áthelyezésre került a Rendőrség állományába. A Határozat indoklása felhívta, hogy a megtérítési kötelezettség megállapítása a Hszt.74.§.(2) bekezdésében foglaltakon alapul. Ezen túlmenően egyéb jogszabályi rendelkezést a visszatérítésre kötelező Határozat nem nevesített.

A másodfokú bíróság a képzési költség visszatérítése tekintetében a visszafizetésre kötelező Határozatban megjelölt jogszabályi rendelkezést, valamint az ott felhívott szerződési kikötésben foglaltakat alkalmazta és nem látott arra lehetőséget, hogy az elsőfokú ítéletben megjelölt Hszt.62.§. szabályait alkalmazza. A másodfokú bíróság teljes körűen osztotta a felperes fellebbezésben kifejtett azon érvelését, hogy a Hszt.62.§-a szerint a tanulmányi szerződésből eredő megtérítési kötelezettség a szolgálati viszony megszűnésének a jogszabályban meghatározott eseteire terjed ki, így a méltatlanságra, a lemondásra, a szolgálati viszony megszüntetés vagy lefokozás fenytésére, a képzési kötelezettség elmulasztására és az összeférhetetlenség megszüntetésének elmulasztására. A jelen tényállásban ezek a törvényben meghatározott megszűnési módok nem valósultak meg, így fogalmilag volt kizárt a Hszt.62.§. rendelkezéseinek alkalmazása. A Határőrség Országos Parancsnoka a 2005. június 15-re keltezett Határozatában maga sem a Hszt.62.§-ára alapította a visszatérítési kötelezettséget, hanem csak a Hszt.74.§.(2) bekezdése került megjelölésre és a tanulmányi szerződés 5.c) pontjában meghatározottak.

A visszatérítési kötelezettség tekintetében így a bíróságoknak is a felek által megkötött tanulmányi szerződés 5.c.) pontját kellett alkalmazni és az abban megfogalmazottakat kellett értelmezni a jelen tényállás tekintetében. A felek között a tanulmányi szerződés 1998. szeptember 15-re keltezetten került megkötésre, amelyben az 5./ pontban a felek azokat az eseteket nevesítették, amikor a munkavállalónak a tanulmányi időre kifizetett költségtérítés összegét vissza kell fizetnie. A tanulmányi szerződés 5./ pontját a későbbi szerződés módosítások sem érintették, így az alapszerződésben meghatározott szöveggel hatályosult a felek között.

A tanulmány szerződés 5./ pontja tartalmazta: „A munkavállaló a tanulmányi időre kifizetett költségtérítés – jelen szerződés 2. pontja alapján meghatározott – összegét köteles a munkáltatónak visszafizetni, ha

- a./ tanulmányait saját hibájából abbahagyja anélkül, hogy a munkáltatótól évkihagyásra, illetve a tanulmányok abbahagyására engedélyt kapott volna,
- b.) a tanulmányi kötelezettségeinek igazolatlanul nem tesz eleget és emiatt tanulmányait nem folytathatja,
- c.) munkavégzési kötelezettségének nem tesz eleget, munkaviszonyát önhibájából vagy fegyelmileg megszüntetik,
- d.) munkaviszonyát a képzés megszerzése után négy éven belül saját kérésére megszüntetik.”.

A másodfokú bíróságnak a felek közötti szerződés szövegének értelmezésével kellett abban a kérdésben állást foglalnia, hogy a tanulmányi szerződés 5.c.) pontja szerinti önhibának minősül –e, ha a felperes kérelmére valósul meg az áthelyezése másik munkáltatóhoz.

Ezen értelmezési folyamatban nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy a szerződést kötő felek az önhiba fogalmát nem határozták meg, ezért jogszabályi rendelkezés nélkül és szerződési kikötés hiányában értelmezte az alperesi oldal is a panaszt elutasító döntéseiben az önhiba fogalmát. A panaszt elutasító döntés határozta azt meg, hogy alperesi értelmezésben minden olyan esetet az önhiba fogalmi körébe kell sorolni, amikor a jogviszony megszüntetése a munkavállaló akaratára, magatartására, vagy személyében rejlő körülményre vezethető vissza. A felperes értelmezésében nem sorolható az önhiba fogalmi körébe az az áthelyezési döntés, amely a szolgálat érdekében valósult meg, még akkor sem ha ezt az érintett maga kezdeményezte.

A másodfokú bíróság az értelmezés körében figyelembe vette azt a teljes folyamatot, amely a felperest érintőleg már 2004. decemberétől megvalósult, és amelynek végső pontját

a 2005. április 12-ére keltezett áthelyező Parancs jelenítette meg. Kiemeli a másodfokú bíróság hogy nem vitatottan a felperes szolgálati beosztása az alpesi jogelődnél megszüntetésre került és ennek volt eredménye 2004. decemberében az a személyi beszélgetés, ahol a felperes részére az alacsonyabb besorolással bíró szabad státusz felajánlásra került a Soproni Oktatási Központba. A felperes a jogviszony fenntarthatósága érdekében fogadta el az alacsonyabb besorolású és a lakhelyétől távol lévő beosztási helyet, azonban 2005. év elején nagyon rövid idő alatt tudatosult a felekben, hogy a felperes az új szolgálati helyén nem tudja ellátnia beosztást abból adódóan, hogy a lakóhelyétől ez nagyon távol esik. Ilyen előzmények kényszerítették a felperest arra, hogy másik munkáltatónál keresett lehetőséget a továbbfoglalkoztatására, amelyet a BRFK-nál talált meg, és amelyre vonatkozóan élt az áthelyezési kérelemmel a munkáltató felé 2005. március 9-én. A Határőrség Országos Parancsnoka 2005. április 12-én ilyen előzmények után adta ki az áthelyezésre szóló Parancsát, amelyben a szolgálat érdekében történő áthelyezést jelölte meg. Ezt a lényeges körülményt értékelte a másodfokú bíróság is a döntésénél, mert a Határőrség Országos Parancsnokának áthelyező Parancsa a jogviszony megszüntetés minősültsége szempontjából döntő jelentőséggel bírt.

A másodfokú bíróság a fentiek kiemelése mellett hivatkozik arra, hogy nem fogadható el az az alperesi érvelés, hogy a tanulmányi szerződés 5.c.) pontja szerint az önhiba fogalmi körébe minden olyan eset beletartozna, amely jogviszony megszüntetés a munkavállaló akaratára, vagy magatartására vezethető vissza. A másodfokú bíróság épp az áthelyező Parancsban rögzített szolgálat érdekében megvalósuló áthelyezés tekintetében értelmezte úgy, hogy a tanulmányi szerződés önhiba kikötése olyan magatartást jelentett, mely az érintett oldalán felróhatóságot is feltételez. A jelen tényállás mellett ilyen körülményeket a másodfokú bíróság a felperes terhére nem tudott megállapítani, ezért nem találta megalapozottnak a visszatérítési kötelezettség alapjaként a tanulmányi szerződés 5.c./ pontjára történő hivatkozást. Mindezen túl utal a másodfokú bíróság arra, hogy a tanulmányi szerződés nyelvtani értelmezéséből sem következik az alperes értelmező álláspontja, mert a szerződés 5.d.) pontja külön nevesíti azt az esetkört, amikor a jogviszony az érintett saját kérésére szűnik meg, és ehhez képest már feltételezhető, hogy a szerződés 5.c/ pontja az önhiba körében a jogviszony megszüntetéséhez még további tényállási elemek megvalósulását is feltételezi az érintett terhére.

A másodfokú bíróság a fenti értelmezéshez kapcsolódóan hivatkozik arra, hogy nem volt alkalmazható az alperes által felhívott EBH. 2000. 250. sz. eseti döntés a jelen tényállás mellett, ugyanis az EBH tényállásából épp az a lényeges körülmény nem tűnt ki, hogy a szerződő felek között megkötött tanulmányi szerződés pontosan mit tartalmazott. A jelen tényállásban a másodfokú bíróság a munkaszerződés kikötött rendelkezésének tulajdonított döntő jelentőséget, ezért figyelmen kívül hagyta a felhívott EBH döntést.

A másodfokú bíróság nem osztotta a felperes arra történő hivatkozását, hogy a 2005. június 15-én meghozott Határozattal megsértésre került volna a 20/1997.BM. rendelet 7.§.(7) bekezdése, mert a felperes tekintetében a határozat meghozatalakor már nem a Határőrség Országos Parancsnoka minősült volna állományilletékes parancsnoknak. A másodfokú bíróság ebben a körben azt tekintete döntőnek, hogy a korábbi szolgálati helyet érintően keletkezett a képzési költség visszatérítésének igénye és mivel a felperes szolgálati jogviszonya a korábbi szolgálati hely tekintetében a Hszt.60.§-ából kitűnően megszűntnek volt tekinthető, így a régi munkáltató érvényesíthette a felperessel szemben a visszatérítés iránti igényét.

A másodfokú bíróság mindezen túl nem osztotta azt a felperesi fellebbezési állítást sem, hogy a felperes esetében a 44/1999. (VIII.4.) ORFK intézkedés lenne alkalmazandó, hiszen a felperes a korábbi munkáltató felé tartozik a visszatérítési kötelezettséggel, így csak a határőrség tekintetében is hatályosuló szabályok lehetnek az irányadók. A felperes által hivatkozott ORFK intézkedés ilyen rendelkezést nem tartalmazott, így alap nélkül hivatkozott a felperes ezen ORFK intézkedésre.

A másodfokú bíróságnak a rendeltetésellenes joggyakorlás körében előadott érvelés és tények tekintetében érdemben már döntenie nem kellett, mert a jogalapban felperesre kedvezően meghozott döntés okán e másodlagos felperesi érvelés jelentőséggel nem bír.

A Fővárosi Bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztató és a kereseti kérelemnek megfelelő döntését a Pp.253.§.(2) bekezdése alapján hozta meg.

A pervesztes alperes személyes illetékmentességgel bír, ezért helyette az eljárás illetékét az állam viseli a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13.§.(1) bekezdés 14.§-a szerint.

A másodfokú bíróság a pervesztes alperest kötelezte az együttes első és másodfokú perköltség megfizetésére a Pp.78.§.(1) bekezdése alapján.

Budapest, 2008. július 2.

Dr. Zubovics Lászlóné s.k.
a tanács elnöke

Mészárosné dr. Szabó Judit s.k.
előadó bíró

Siposné dr.Takács Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:
Újvári Antalné

